

ВІДГУК

**рецензента професора Матвієнко Олени Валеріївни
на дисертаційну роботу Шевченка Олександра Анатолійовича
«Методика навчання учнів у гуртках початкового технічного
профілю закладів позашкільної освіти»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки**

В умовах сучасних суспільних трансформацій актуалізуються значення освіти як основи навчання, виховання, розвитку, соціалізації, особистості, запоруки добробуту суспільства та держави. Вагоме значення серед складників освіти відіграє позашкільна освіти, навчання учнів у гуртках закладів позашкільної освіти. Отже, дисертаційне дослідження Шевченка Олександра Анатолійовича присвячена важливій темі «Методика навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти».

Відповідно до обраної теми дисертантом сформульована мета дослідження, яка полягає у теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці методики навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти.

Згідно до мети визначені наступні завдання дисертаційного дослідження:

1. Здійснити аналіз теоретичних основ і практики діяльності гуртків початкового технічного профілю в системі позашкільної освіти.
2. Представити історико-педагогічні етапи діяльності гуртків початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти.
3. Розкрити організаційну структуру навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти на основі STEAM-підходу.
4. Розробити зміст, форми та методи навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти на основі STEAM-підходу.

5. Провести експериментальну перевірку методики навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти на основі STEAM-підходу.

Варто відзначити, що поставлені наукові завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності не викликають сумнівів, є переконливими й обґрунтованими.

Безперечним позитивом дисертації є визначення і розробка дисертантом методики навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти на основі STEAM-підходу.

Особливо позитивним слід оцінити удосконалені теоретичні основи навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти. Зокрема, уточнення змісту понять «гуртки початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти», «методика навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти», «науково-технічна творчість», «STEAM-підхід у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти», а також застосування методики навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти на основі STEAM-підходу.

Важливим є і представлені історико-педагогічні етапи діяльності гуртків початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти, де у XX–XXI ст. дисертантом виділено п'ять етапів з відповідними періодами: I етап – 1917–1920 рр.; II етап – 1920–1946 рр.; III етап – 1946–1956 рр.; IV етап – 1956–1991 рр.; V етап – 1991 р. – по теперішній час.

Слід відмітити, розкриття у дисертаційній роботі організаційної структури навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти на основі STEAM-підходу, що включає такі компоненти: проектування, організація, реалізація, контроль.

Особливої уваги заслуговує розроблений дисертантом зміст, форми та методи навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти на основі STEAM-підходу із застосуванням «Science /

Природа», «Technology / Техніка», «Art / Мистецтво», «Engineering / Інженерія», «Mathematics / Математика».

Окремо варто відзначити виокремлені у дисертаційній роботі показники та критерії навчальних досягнень учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти (когнітивно-поведінковий, операційно-діяльнісний, творчо-аналітичний, ціннісно-мотиваційний) та відповідні рівні (низький, достатній, високий).

Позитивно слід оцінити й експериментальну перевірку, яка підтвердила доцільність впровадження у практику закладів позашкільної освіти запропонованої методики навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю на основі STEAM-підходу.

Наукова новизна та теоретичне значення одержаних результатів дослідження є змістовними, обґрунтованими.

Основні результати дослідження достатньо повно висвітлені у наукових працях. Дисертантом опубліковано 11 наукових та науково-методичних праць, серед яких: 7 статей у наукових фахових виданнях, 3 – тези конференцій, 1 – навчально-методичне видання, з них 9 – одноосібні.

Матеріали дисертації пройшли широку апробацію, обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, семінарах, круглих столах в Україні та іноземних державах.

Не викликає сумніву і практичне значення одержаних результатів. Дисертантом розроблено та реалізовано навчальну програму з позашкільної освіти початкового технічного профілю «Початкове технічне моделювання з елементами STEAM»; навчально-методичне забезпечення гуртків початкового технічного моделювання (технологічні карти, інші навчально-методичні матеріали).

Подане дисертаційне дослідження свідчить про наукову зрілість дисертанта, його вміння бачити актуальні проблеми освіти, готовність розв'язувати їх на достатньому науковому рівні.

У цілому дисертаційне дослідження Шевченка О. А. за своїм змістом і формою є завершеним самостійним дослідженням.

Отже, дисертаційна робота «Методика навчання учнів у гуртках початкового технічного профілю закладів позашкільної освіти» відповідає Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р., а її автор Шевченко Олександр Анатолійович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

РЕЦЕНЗЕНТ

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки
і методики початкового навчання
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

